

ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ ΤΟΥ 18ου ΑΙΩΝΑ

Επιμέλεια: Δανάη Αργύρη, Αγνή Βούρτση, Αδελαΐδα
Δριτσώνα

- Ο 18ος αιώνας αντιπροσωπεύει , σε κάθε εκδήλωση του δυτικού πολιτισμού την χρυσή εποχή της λογικής και κατά συνέπεια των μεγάλων κατακτήσεων στο πολιτικό πεδίο και σε εκείνο της γνώσης.
- Πολλές και διαφορετικές οι καλλιτεχνικές τάσεις, σε αυτόν τον αιώνα που χαρακτηρίζεται από μία τρομερή ζωντάνια και από τη συχνή μετανάστευση καλλιτεχνών από τη μία χώρα σε μια άλλη.
- Ο 18ος αιώνας είναι ένας πολυσύνθετος αιώνας με ποικίλα και αντιτιθέμενα ρεύματα και στοιχεία ύστερου Μπαρόκ, Ροκοκό, Νεοκλασικά και Ρομαντικά.

ΡΟΚΟΚΟ

- Είναι ένα καλλιτεχνικό στυλ το οποίο ακολουθεί το μπαρόκ και προηγείται του κλασικισμού.
- Γεννήθηκε και άνθισε στην Γαλλία κατά το Α' μισό του 18ου αιώνα. συναντάται και σε άλλες εποχές και πολιτισμούς .
- Η καθιέρωσή του συνέπεσε χρονικά με την βασιλεία του Λουδοβίκου ΙΕ' καθώς και με μία γενικευμένη αντίδραση στο αυστηρό ύφος της μπαρόκ αισθητικής.
- Η λέξη 'Ροκοκό' συνδέεται με το rocaille (=διακοσμητική πέτρα λέξη που χρησιμοποιούνταν για τον χαρακτηρισμό δημιουργημάτων από κοχύλια που στόλιζαν κήπους).
- Σήμερα χρησιμοποιείται για μια ιδιότυπη μορφή διακόσμησης που περιλαμβάνει λουλούδια και όστρακα.

- Η τέχνη και η αρχιτεκτονική του Ροκοκό είχαν :
 - φαντασία
 - πρωτοτυπία
 - γοητεία
 - πολυτέλεια

Στη ζωγραφική

- Κομψές φιγούρες σε ειδυλλιακό περιβάλλον, σε δάση, κήπους, να περπατούν να διασκεδάζουν, να παίζουν μουσικά όργανα κτλ.
- Θυμίζει ή υποβάλλει Θέατρο, αφού οι άνθρωποι στις εικόνες κινούνται και συμπεριφέρονται σαν μαριονέτες ή ηθοποιοί σε σκηνή.
- Δεν κατορθώνει να δώσει έργα μνημειακού χαρακτήρα και πνευματικής έξαρσης ή βαθιάς ψυχολογικής διεξόδου.
- Μένει μόνο πάνω στην επιφάνεια της ζωής, στο επίπεδο του συναισθηματισμού και του εφήμερου, του πρόσκαιρου του περιστασιακού.

Στην αρχιτεκτονική

- Αυτός ο ρυθμός χρησιμοποιείται κυρίως για την εσωτερική διακόσμηση.
- Σταδιακά διαδίδεται και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και αναπτύσσεται ιδιαίτερα στη Βαυαρία, την Αυστρία αλλά και την Ιταλία.

Στη γλυπτική

- Σημαντική είναι η εμφάνιση της πορσελάνης με συμπλέγματα συνήθως δυο φιγούρων (άνδρας-γυναίκα) ή και με μια μόνο φιγούρα.
- Τα θέματα της αγάπης και ευθυμία αποτυπώθηκαν στη γλυπτική, καθώς ήταν τα στοιχεία της φύσης, κάμπτοντας γραμμές και ασυμμετρία.

ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ

- Στο δεύτερο μισό του δέκατου όγδοου αιώνα ωριμάζει ένα νέο καλλιτεχνικό κίνημα το οποίο, γεννημένο στο πλαίσιο του Διαφωτισμού και του ενδιαφέροντος για την κλασική αρχαιότητα, ονομάζεται νεοκλασικισμός.
- Στρέφεται στην αρχαιότητα τόσο ως μορφή όσο και ως περιεχόμενο.
- Προτείνει την ακολουθία κανόνων, που πηγάζουν αφενός από τους αρχαίους και αφετέρου από την φύση.
- Είναι μια τέχνη προγραμματική με αρχές και αυστηρότητα, που πηγάζουν και απευθύνονται στον λόγο και στην νόηση.

ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ

- Ο όρος romantic χρησιμοποιήθηκε στην Αγγλία για να δείξει τη φαντασιακή και συγκινησιακή απόδραση από την πραγματικότητα και προσδιορίζει ένα ευρύ πνευματικό κίνημα που εξαπλώθηκε στην Ευρώπη μεταξύ του τέλους του 18^{ου} αιώνα και του πρώτου μισού του 19^{ου} αιώνα.

- Γεννιέται στη Γερμανία
- Διαδίδεται στην Αγγλία, Γαλλία, Ιταλία και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες , μέσα από το έργο φιλοσόφων, συγγραφέων, μουσικών και ζωγράφων.
- Όλοι προασπίζονται τις αξίες του δημιουργικού αυθορμητισμού και της ελεύθερης εκφράσεις του ατόμου, που δεν μπορεί να δεσμευτεί και να περιοριστεί από κανέναν εξωτερικό κανόνα, και αντίθετα επιζητεί να βρει τρόπους να εκδηλώσει τον δικό του εσωτερικό κόσμο και τα βαθύτερα συναισθήματά του.

- Ένα άλλο στοιχείο αφορά την πολιτική στάση: σε αντίθεση με τον κοσμοπολιτισμό του Διαφωτισμού, οι ρομαντικοί καλλιτέχνες, κυρίως στην Ιταλία και στην Γερμανία, αποκαλύπτουν τα ιδανικά της πατρίδας και τις αξίες της λαϊκής παράδοσης και συμμετέχουν ενεργά στα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα της χώρας τους.

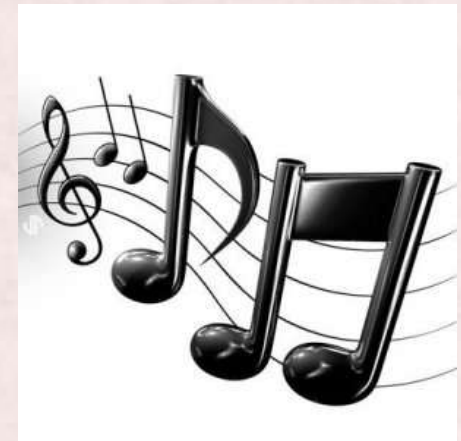

Ζωγραφική

- Το συναίσθημα, η φαντασία, ο λυρισμός αντιτίθενται στην λογική και στην πεζότητα
- Το χρώμα είναι πλούσιο, το περίγραμμα αδυνατίζει, η σύνθεση γεμίζει κίνηση και ενέργεια και οι πινελιές είναι ελεύθερες.
- Οι έντονες και αντιθετικές κινήσεις, οι δραματικές φωτοσκιάσεις, είναι από τα κυριότερα χαρακτηριστικά της τέχνης αυτής και θυμίζουν σε μεγάλο βαθμό την τέχνη του μπαρόκ.

Μουσική

- Αν και ο ρομαντισμός ξεκίνησε ως λογοτεχνικό κίνημα, επηρέασε σημαντικά και τη μουσική.
- Η ρομαντική μουσική στοχεύει να προκαλέσει τη συγκίνηση και μια περισσότερο ονειρική ατμόσφαιρα.
- Σημαντικό ρόλο έπαιξε η αντικατάσταση του κλειδοκύμβαλου από το πιάνο, γεγονός που επέτρεψε στους μουσικούς της εποχής να εναλλάσσουν έντονα τις δυναμικές στην ερμηνεία τους.
- Τα ώριμα έργα του Λούντβιχ βαν Μπετόβεν μπορούν να θεωρηθούν ως η αρχή του μουσικού ρομαντισμού, σε αντιπαράθεση με τις πρώτες του δημιουργίες, που ακολουθούν το κλασσικό ύφος.

- Οι παρτιτούρες των ρομαντικών είναι γεμάτες σημειώσεις σχετικά με την εκτέλεση του έργου έτσι ώστε να μην αφήνουν μεγάλο περιθώριο αυτοσχεδιασμού ενώ ένα είδος που αναπτύσσεται έντονα στην περίοδο αυτή είναι η "Προγραμματική Μουσική".
- Σε αντίθεση με την "Απόλυτη Μουσική" που στηρίζεται στην καθαρή έμπνευση, η προγραμματική μουσική προσπαθεί να απεικονίσει παραστάσεις ή συναισθήματα χρησιμοποιώντας τα εκφραστικά μέσα που προσφέρουν τα μουσικά όργανα, όπως αντίστοιχα χρησιμοποιούν οι ζωγράφοι τα χρώματα.

ΜΟΥΣΙΚΗ

κατά τον 18^ο αιώνα

- Η σημαντικότερη εξέλιξη στην οργανική μουσική κατά το δεύτερο μισό του 18^{ου} αιώνα ήταν η εμφάνιση της συμφωνίας με τη σύγχρονη μορφή της.
- Από το 1730 και μετά, τα κομμάτια για ορχήστρα, που χρησιμοποιούνταν αρχικά σαν πρόλογοι σε όπερες, ανεξαρτητοποιήθηκαν και χρησιμοποιούνταν για να επιδείξουν τις νέες, καλύτερα εκπαιδευμένες και πιο δυναμικές ορχηστρικές δυνάμεις που υπήρχαν .
- Η πλήρης ορχήστρα αποτελείτο από ένα ισορροπημένο τμήμα έγχορδων, ξύλινα πνευστά (φλάουτα, όμποε, οξύαυλους, κλαρινέτα), δύο κορνέτες, δύο τρομπέτες και δύο τύμπανα.

Υπήρχε μια ιδιαίτερα καλή ορχήστρα στην Αυλή του Εκλέκτορα του Μανχάιμ στη Γερμανία και αυτή έδινε:

- Το ερέθισμα για ορχηστική μουσική με μεγαλύτερη βαρύτητα και σοβαρότητα, προορισμένη να ακούγεται ανεξάρτητα και όχι σαν υπόκρουση κοινωνικών συναναστροφών.
- Η μουσική αυτού του είδους, αν και είχε αρχικά τις ρίζες της στις αυλές των γερμανών ηγεμόνων, απέδειξε πολύ σύντομα ότι ασκούσε μεγάλη έλξη στο καλλιεργημένο μεγαλοαστικό κοινό των πρωτευουσών όπως το Λονδίνο και το Παρίσι.

- Οι δύο συνθέτες που μεταμόρφωσαν το συναισθηματικό περιεχόμενο της συμφωνίας ήταν και οι δύο Αυστριακοί: ο Γιόζεφ Χάιντν (1732-1809) και ο Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ(1756-91). Συνδύασαν παραδοσιακά και νέα στοιχεία, παρίνοντας την σφιχτή αντίστιξη της μουσικής του Μπαρόκ και ενώνοντάς την με έναν καινούριο συναισθηματισμό με μελωδίες και δραματικά μουσικά εφέ δανεισμένα από τον κόσμο της όπερας.

Επίλογος

- Συνοψίζοντας, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι παρόλο που υπήρχαν διάφορες μορφές τέχνης που επηρέαζαν πολλούς καλλιτέχνες εκείνης της εποχής αλλά και πιο σύγχρονους, αρκετοί από αυτούς κρατούσαν τα δικά τους στοιχεία .
- Γενικά η τέχνη, έχει συμβάλλει σημαντικά στις ζωές των ανθρώπων πνευματικά , αγγίζοντας τις ψυχές τους και ηθικά κάνοντάς τους καλύτερους. Η τέχνη σε κάθε εποχή εξελίσσεται και δεν σταματάει να υπάρχει ακόμα και σε δύσκολους καιρούς , ενώ αντίθετα μπορεί και διαμορφώνεται ανάλογα με το αίσθημα που περιβάλλει τον κόσμο σε σημαντικές χρονικές περιόδους. Αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι στον πολιτισμό κάθε λαού καθώς εκφράζει τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά του.